

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

19 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti

Judecători - Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac, Victor Boico,

judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Țepordei Ghenadie în numele inculpatei Noroșian Maria, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2018, în cauza penală privind-o

*Noroșian Maria xxxx, născută la xx xx
xxxx, originară și domiciliată în xxxx xxxx xxxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 14.02.2017 – 24.01.2018;

Instanța de apel: 21.02.2018 – 24.05.2018;

Instanța de recurs: 25.09.2018– 19.02.2019.

Asupra recursului declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă din 24 ianuarie 2018, Noroșian Maria a fost achitată de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(1) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată de ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni” împotriva lui Noroșian Maria cu privire la încasarea prejudiciului în sumă de 37 000 lei a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, Noroșian Maria, este învinuit de către acuzare pentru faptul că, fiind angajată în calitate de șef al Î.M. „Amenajare și Salubritate Căușeni” în baza deciziei Consiliului orășenesc Căușeni nr.14/9 din 21 decembrie 2006, și a contractului de muncă din 01.03.2006 încheiat cu primarul or. Căușeni Anatolie Zaremba, deci fiind în conformitate cu art.123 alin.(2) Cod penal, persoană publică, depășind în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, acționând contrar prevederilor Legii privind achizițiile publice nr.96-XVI din 13.04.2007 și a Hotărârilor Guvernului adoptate în baza acestei legi, în lipsa deciziei Consiliului orășenesc Căușeni ce i-ar permite efectuarea acestei operațiuni din numele administrației publice locale, neavând la balanța întreprinderii sistemul de iluminare stradală și nici ca gen de activitate conform statutului ca deservire a iluminatului stradal din or. Căușeni, neefectuând o licitație, neavând surse financiare alocate din buget în acest scop a încheiat cu întreprinderea SRL “LumGrupMaș” contractul nr. 1 din 27 aprilie 2016 de achiziții de mărfuri și servicii pentru efectuarea lucrărilor de renovare a sistemului de iluminare stradală pe străzile Calea Brezoi și Păcii din or.

Căușeni. În continuarea acțiunilor sale ilegale în luna iunie a anului 2011, fără specificare zilei în care au avut loc aceste acțiuni, a recepționat de la SRL "LumGrupMaș" prin procesele verbale de recepție a lucrărilor executate, mărfurile ce au fost livrate și montate și lucrările ce au fost efectuate de agentul economic, ultimul prezentând și facturile fiscale XXXX din 16.06.2011 cu indicarea valorii mărfurilor și serviciilor prestate cu TVA în sumă de 35683,56 lei și factura fiscală XXXX din 16.06.2011 cu indicarea valorii mărfurilor și serviciilor prestate cu TVA în sumă de 84360,40 lei sume reflectate și în procesele verbale de recepționare a lucrărilor expuse mai sus.

Prin aceste acțiuni Noroșian Maria a cauzat intereselor ocrotite de lege a persoanei juridice Î.M. „Amenajare și Salubritate Căușeni” daune în proporții considerabile în valoare de 119 998,96 lei, fapt ce a condiționat ulterior incapacitatea de plată a salariilor angajaților întreprinderii.

Astfel, acțiunile lui Noroșian Maria au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art.328 alin.(1) Cod penal, săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor ocrotite prin lege ale persoanelor fizice sau juridice.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

3.1. Procurorul, care a solicitat casarea totală a acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit căreia Noroșian Maria să fie recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute la art.328 alin.(1) Cod penal, iar în baza art.60 alin.(1) lit. b) Cod penal să fie dispusă liberarea acesteia de răspundere penală în legătură cu intervenirea termenului prescripției tragerii la răspundere penală și cu încasarea din contul inculpatei Maria Noroșian a sumei de 37 000 lei în beneficiul Î.M. „Salubritate și Amenajare Căușeni” - prejudiciul cauzat prin acțiunile ilegale ale acesteia.

În argumentarea apelului, procurorul a invocat că, prima instanță a pus la baza sentinței de achitare, probe ce nu au fost apreciate corect, fapt ce a dus la adoptarea unei sentințe ilegale.

Tot în această ordine de idei, apelantul a indicat că probele care au fost administrate de organul de urmărire penală demonstrează cu certitudine vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.328 alin.(1) Cod penal.

Prin urmare, apelantul a indicat că probele administrate la caz combat în mod incontestabil poziția inculpatei, pe care s-a bazat prima instanță la adoptarea sentinței.

Procurorul a mai menționat că în statutul întreprinderii Î.M. „Salubritate și Amenajare Căușeni” nu este stipulat că această întreprindere ar avea ca obiectiv întreținerea și deservirea rețelelor de iluminare stradală, iar în statele de personal a acestei întreprinderi nu sunt electricieni. Chiar contabilă Î.M. „Salubritate și Amenajare Căușeni” a menționat că cazul de încheiere a unui asemenea contract este unic și în legătură cu cazul examinat în instanța de judecată.

3.2. Reprezentantul părții civile Î.M. „Amenajare și Salubritate Căușeni”, Baltag Ecaterina, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit căreia Noroșian Maria să fie recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute la art.328 alin.(1) Cod penal și cu încasarea din contul inculpatei Maria Noroșian a sumei de 37 000 lei în beneficiul Î.M. „Salubritate și Amenajare Căușeni” - prejudiciul cauzat prin acțiunile ilegale ale acesteia.

În motivarea apelului a indicat că, în urma infracțiunii comise de către Noroșian Maria, Î.M. „Amenajare și Salubritate Căușeni” i s-a cauzat un prejudiciu material în sumă totală de 157 121,27 lei, care depășind în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, acționând contrar prevederilor legale, în lipsa deciziei Consiliului orașenesc Căușeni ce i-ar permite efectuarea a careva acțiuni din numele administrației publice locale, neavând ca gen de activitate conform statutului ca deservire a iluminatului stradal din or. Căușeni, neefectuând o licitație, a încheiat cu întreprinderea SRL „LumGrupMaș” contractul nr.1 din 27.04.2011 de achiziții de mărfuri și servicii pentru efectuarea lucrărilor de renovare a sistemului de iluminare stradală pe străzile Calea Brezoi și Păcii din or.

Căușeni.

Prin aceste acțiuni Noroșian Maria a cauzat ÎM „Amenajare și Salubritate Căușeni” daune în proporții considerabile în valoare de 37 122,31 lei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2018, au fost admise apelurile declarate, fiind casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, potrivit căreia procesul penal intentat în privința lui Noroșian Maria a fost încetat, din motivul intervenirii prescripției răspunderii penale.

Acțiunea civilă înaintată de Întreprinderea Municipală „Amenajare și Salubritate Căușeni”, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

5. Verificând probele administrate pe cauza penală dată, instanța de apel a dat o nouă apreciere a acestora în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală, potrivit căruia fiecare probă este apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor și a constatat că Noroșian Maria fiind angajată în calitate de șef al Î.M. „Amenajare și Salubritate Căușeni” în baza deciziei Consiliului orășenesc Căușeni nr.14/9 din 21 decembrie 2006 și contractului de muncă din 01.03.2006, încheiat cu primarul orașului Căușeni Anatolie Zaremba, în conformitate cu articolul 123 alin. (2) Cod penal, fiind persoană publică, depășind în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, acționând contrar prevederilor Legii privind achizițiile publice nr.96-XVI din 13.04.2007 și a Hotărârilor Guvernului adoptate în baza acestei legi, în lipsa deciziei Consiliului orășenesc Căușeni ce i-ar permite efectuarea lucrărilor din numele administrației publice locale, neavând la balanța întreprinderii sistemul de iluminare stradală și nici ca gen de activitate conform statutului ca deservire a iluminatului stradal din orașul Căușeni, neefectuând o licitație, neavând surse financiare alocate din buget în acest scop, a încheiat cu întreprinderea SRL „LumGrupMaș” contractul nr. 1 din 27 aprilie 2011 de achiziții de mărfuri și servicii pentru efectuarea lucrărilor de renovare a sistemului de iluminare stradală pe străzile Calea Brezoi și Păcii din orașul Căușeni.

În continuarea acțiunilor ilegale, inculpata Noroșian Maria, în luna iunie a anului 2011, fără specificare zilei în care au avut loc aceste acțiuni, a recepționat de la SRL „LumGrupMaș”, prin procesele - verbale de recepție, lucrările executate, mărfurile livrate și montate și lucrările ce au fost efectuate de agentul economic, ultimul prezentând și facturile fiscale XXXX din 16 iunie 2011 cu indicarea valorii mărfurilor și serviciilor prestate cu TVA în sumă de 35 683,56 lei și factura fiscală XXXX din 16 iunie 2011 cu indicarea valorii mărfurilor și serviciilor prestate cu TVA în sumă de 84 360,40 lei.

Prin acțiunile efectuate, inculpata Noroșian Maria a cauzat intereselor ocrotite de lege a persoanei juridice Î.M. „Amenajare și Salubritate Căușeni”, inclusiv și angajaților, daune în valoare totală de 119998,96 lei, fapt ce a condiționat ulterior incapacitatea de plată a salariilor angajaților întreprinderii.

Astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia că este dovedită vinovăția inculpatei în săvârșirea faptei criminale constatate, dat fiind că s-a constatat că aceasta, fiind persoană publică, a săvârșit acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, aceasta cauzând daune considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Analizând decizia Consiliului orășenesc Căușeni nr.14/9 din 21 decembrie 2006, contractul individual de muncă din 01 martie 2006 încheiat cu primarul orașului Căușeni Zaremba A. și decizia Consiliului orășenesc Căușeni nr. 5/2 din 22.06.2005 sa constatat cu certitudine că Noroșian Maria, la data comiterii faptei constatate, exercita funcția de șef interimar al Î.M. „Amenajare și Salubritate Căușeni”, fiind, în conformitate cu art.123 alin.(2) Cod penal, persoană publică.

Potrivit statutului Î.M. „Salubritate și Amenajare Căușeni”, aprobat prin Decizia Consiliului orașenesc Căușeni nr. 3/4 din 12.08.2003, înregistrat la Camera înregistrării de Stat pe lângă Departamentul Documentare și Tehnologii Informaționale a Republicii Moldova cu nr. 1004608000685 din 23.02.2004, în coroborare cu răspunsul șefului Î.M. „Salubritate și Amenajare Căușeni” Baltag E. cu nr. 89 din 23.06.2015, rezultă că la balanța ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni” nu se află pilonii și sistemul de iluminat stradal din str. Calea Brezoarei și str. Păcii din or. Căușeni, însă energia electrică folosită pentru iluminatul stradal este achitată de Primăria orașului Căușeni, totodată, nu rezultă că Î.M. „Salubritate și Amenajare Căușeni” are în sarcinile sale gestionarea și reparația sistemelor de iluminare stradală.

Instanța de apel, a mai menționat că din declarațiile martorului Ochișan S., care, în iunie 2011 activa în funcție de contabilă șef a ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”, rezultă că sistemul de iluminare stradală era la balanța Primăriei orașului Căușeni.

Prin urmare, contrar prevederilor Legii privind achizițiile publice nr.96-XVI din 13.04.2007 și a Hotărârilor Guvernului adoptate în baza acestei legi, inculpata Noroșian Maria, în lipsa deciziei Consiliului orașenesc Căușeni ce i-ar permite efectuarea acestei operațiuni din numele administrației publice locale, neavând la balanța întreprinderii sistemul de iluminare stradală și nici ca gen de activitate conform statutului ca deservire a iluminatului stradal din orașul Căușeni, neefectuând o licitație, neavând surse financiare alocate din buget în acest scop, a încheiat cu întreprinderea SRL „LumGrupMaș” contractul nr. 1 din 27 aprilie 2011 de achiziții de mărfuri și servicii pentru efectuarea lucrărilor de renovare a sistemului de iluminare stradală pe străzile Calea Brezoi și Păcii din orașul Căușeni, fapt confirmat prin contractul nr.1 din 27.04.2011.

Așadar, instanța de apel a apreciat ca fiind declarativă și fără suport probatoriu versiunea inculpatei, precum că nu a săvârșit fapta imputată, urmărind scopul evitării răspunderii penale.

În continuare, ca rezultat al cercetării probelor administrate la caz și circumstanțelor faptice reținute instanța de apel a calificat fapta reținută în sarcina inculpatei în baza prevederilor art.328 alin.(1) Cod penal, după indicii calificativi: săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor ocrotite prin lege ale persoanelor fizice și juridice.

Instanța de apel a concluzionat că sentința contestată nu cuprinde analiza și evaluarea completă, obiectivă și sub toate aspectele a probelor administrate, în vederea stabilirii adevărului cu privire la săvârșirea infracțiunii de către inculpata Noroșian Maria, astfel că la adoptarea unei sentințe de achitare, prima instanță nu a acordat deplină eficiență dispozițiilor art.7, 101, 384 Cod de procedură penală.

Tot aici, a fost accentuat faptul că inculpata a săvârșit o infracțiune din categoria celor mai puțin grave, potrivit art.16 alin.(3) Cod penal.

Astfel, instanța de apel a dispus încetarea procesului penal în privința inculpatei Noroșian Maria în baza art.328 alin.(1) Cod penal, pe motivul expirării termenului de prescripție, în temeiul art.60 alin.(1) lit. b) Cod penal, deoarece din ziua săvârșirii infracțiunii, care face partea din categoria celor ușoare au expirat 5 ani, prescripția curge din ziua săvârșirii infracțiunii și până la data rămânerii definitive a hotărârii instanței de judecată, astfel la data judecării cauzei în apel a intervenit termenul de prescripție a răspunderii penale fixat prin lege.

Cu privire la acțiunea civilă în partea prejudiciului material produs prin infracțiune, instanța de apel a concluzionat că, analizând conținutul acțiunii civile, a reținut că pretențiile materiale înaintate de reprezentantul legal al părții vătămate, Baltaga E., în mărime de 157 121.27 lei, depășesc vădit valoarea prejudiciului material produs prin infracțiune, precum și, că aceste pretenții nu sunt justificate prin probele corespunzătoare.

Prin urmare, instanța de apel a concluzionat că este în imposibilitate de a stabili exact mărimea pagubei materiale cerute de reprezentantul părții civile, astfel încât se consideră oportună și rezonabilă soluționarea acțiunii civile în partea prejudiciului material în procedura civilă.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Țepordei Ghenadie în numele inculpatei Noroșian Maria, care solicită casarea totală a deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței primei instanțe.

În susținerea recursului declarat, avocatul indică că din explicațiile depuse de Noroșian Maria, a martorilor Zaremba A. și Lebedev V. incontestabil rezultă că contractul nr. 1 din 27.04.2011, a fost încheiat la inițiativa și la indicația ex-primarul Zaremba Anatol.

Recurentul, consideră că instanța de apel fără a verifica complet și sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei a dat o apreciere arbitrară probelor administrate, și fără a se baza pe probe directe, pertinente și concludente care ar indica, ar confirma vinovăția acesteia, astfel eronat a ajuns la concluzia privind vinovăția lui Noroșian Maria în comiterea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(1) Cod penal.

Așadar, atrage atenția asupra faptului că, CtEDO a constatat că condamnarea inculpatului fără a administra probe noi, ci prin reinterpretarea aceluiași elemente probatorii care au fost suficiente pentru instanțele inferioare în pronunțarea soluțiilor de achitare constituie o încălcare a dreptului la un proces echitabil (cauza *Mischie vs România* nr. 50224/07 din 16 septembrie 2014, cauza *Ion Tudor vs România* nr. 14364/06, din 17 decembrie 2013).

Recurentul, consideră că instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor legale și a constatat vinovăția inculpatei bazându-se preponderent pe probele cercetate de prima instanță, cărora li s-a dat citire și care inițial au fost puse la baza achitării lui Noroșian Maria, astfel, vinovăția inculpatei nu a fost probată prin careva probe pertinente și concludente, iar sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri, astfel fiind încălcate prevederile din art.8 Cod de procedură penală.

Recurentul, consideră că în acțiunile inculpatei nu sunt întrunite elementele infracțiunii.

În această ordine de idei, apărătorul indică că la etapa urmării penale nu au fost confirmate prin toate dubiile apărute în cauza dată, drept urmare prima instanță a decis corect achitarea inculpatei de comiterea infracțiunii prevăzute la art.328 alin.(1) Cod penal.

Prin urmare, în speța dată nu a fost demonstrată latura subiectivă a componenței de infracțiune, respectiv nu este legătura de cauzalitate între faptul infracțional și consecințele survenite.

În drept, recurentul indică drept temei de casare pct.6) și 8) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință asupra recursului declarat de partea apărării, prin care solicită ca acesta să fie declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

7.1. Referință pe marginea recursului ordinar declarat, a depus și reprezentantul legal al părții vătămate, E. Baltaga, exprimându-și dezacordul cu cererea de recurs înaintată și solicitând ca acesta să fie respins ca inadmisibil, cu menținerea deciziei atacate.

8. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi respins, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art.434 Cod de procedură penală, judecând recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să respingă recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Drept temei pentru declararea recursului, recurentul invocă prevederile art.427 alin.(1) pct.6) și 8) Cod de procedură penală, care stipulează că, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul în care instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, sau când nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Colegiul penal constată că, motivele invocate de recurent nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului menționat, nefiind stabilite presupusele erori de drept invocate de autor.

Referitor la temeiul pentru recurs invocat de recurent și prevăzut la pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, Colegiul penal menționează că instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art.art.414 alin.(1), (5), 417 alin.(8) Cod de procedură penală, în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată.

Astfel, potrivit prevederilor art.414 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Prevederile art.414 alin.(5) Cod de procedură penală stabilesc, că instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit prevederilor art.417 alin.(8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să conțină temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Ținând seama de aceste prevederi, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel a fost în drept și, de fapt, întemeiat a dat o nouă apreciere, alta decât cea făcută de prima instanță, probelor cauzei, motivând-și detaliat și clar soluția adoptată, expunându-se argumentat din care motive a ajuns la concluzia de vinovăție a inculpatei Noroșian Maria în comiterea infracțiunii incriminate.

Afirmația recurentului, precum că instanța de apel incorect a apreciat probele, punându-le la baza sentinței de condamnare, nu poate fi reținută ca temei de admitere a acestui recurs, deoarece, ca probe acestea au fost administrate cu respectarea procedurii penale, verificate și apreciate de instanță în modul corespunzător, iar instanța de apel nu a făcut o altă încadrare juridică a faptelor comise de către Noroșian Maria decât cea în baza căreia acesta a fost pusă sub învinuire.

În acest sens, Colegiul consideră că se impune precizarea că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, cât și de părțile în proces, se concentrează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități. Aprecierea probelor după intima convingere a judecătorului trebuie să se bazeze pe prevederile legale, iar convingerea intimă se întemeiază pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele, complet și obiectiv.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după relevanța, concludența, veridicitatea și utilitatea acestora și toate probele în ansamblul lor sunt apreciate din punct de vedere al coroborării acestora.

Cu referire la faptul dacă chestiunea de apreciere a probelor poate fi invocată la această etapă a procedurilor, instanța de recurs reiterează, că motivele de reapreciere a probelor, nu se conțin în temeiurile prevăzute la alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, și astfel nu pot fi considerate ca motiv, sub aspectul casării ca fiind ilegală a hotărârii contestate, deoarece instanța de recurs nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă

situație de fapt, decât cea constatată de instanțele de fond, aceasta fiind sarcina primordială a instanțelor.

În acest sens Colegiul atestă că, la soluționarea cauzei, instanța de apel a ținut cont de prevederile art.99-101, 414 Cod de procedură penală, a cercetat probele sub toate aspectele, verificându-le și apreciindu-le prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor și întemeiat a ajuns la concluzia privind casarea sentinței de achitare, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță privind recunoașterea vinovăției lui Noroșian Maria în baza art.328 alin.(1) Cod penal, cu încetarea procesului penal intentat în privința lui Noroșian Maria, din motivul intervenirii prescripției răspunderii penale.

De asemenea, Colegiul penal consideră că nu poate fi reținut nici argumentul invocat de recurent, precum că instanța de apel a adoptat o hotărâre de condamnare, după o sentință de achitare, fără a dispune de careva probe suplimentare.

În conformitate cu art.415 alin.(2¹) Cod de procedură penală, judecând apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare fără audierea învinutului prezent, precum și a martorilor acuzării solicitați de părți. Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului.

Instanța de recurs constată că, în urma rejudecării cauzei, după pronunțarea de către prima instanță a unei sentințe de achitare, în conformitate cu prevederile art.415 alin.(2¹) Cod de procedură penală, în ședința instanței de apel a fost audiată inculpata, totodată, la solicitarea procurorului au fost audiați reprezentantul legal al părții vătămate, E. Baltaga și martorul S. Ochișan, precum și cercetate materialele scrise ale cauzei, astfel decizia instanței de apel corespunde prevederilor legale și nu au fost încălcate careva drepturi ale inculpatului.

Cu referire la criticele invocate de recurent sub aspectul pct.8) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, Colegiul penal menționează, că temeiul de drept menționat, prevede, că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, atunci când nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

În acest sens instanța de recurs menționează, că potrivit art.113 alin.(1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii prevăzute de norma penală.

Colegiul penal reține, că acest temei include cazurile când nu a fost stabilită fapta care corespunde elementelor constitutive ale infracțiunii, nici mijloacele de probă prin intermediul cărora s-au constatat elementele constitutive, ori când nu au fost stabilite faptele care invocă circumstanțele atenuante și agravante ale infracțiunii.

Potrivit materialelor cauzei, prima instanță a achitat-o pe Noroșian Maria de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(1) Cod penal, din motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

La rândul său, instanța de apel fiind investită cu judecarea apelurilor declarate, a ajuns la concluzia că prima instanță greșit a dispus achitarea inculpatei, și analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, a ajuns la concluzia vinovăției inculpatei Noroșian Maria de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(1) Cod penal.

Argumentul recurentului precum că, instanța de apel a apreciat incorect și unilateral probele administrate în cauză, Colegiul le atestă că sunt nefondate, întrucât vinovăția inculpatei Noroșian Maria în săvârșirea infracțiunii incriminate se dovedește indubitabil din probele acumulate, nefiind comisă nici o gravă eroare de fapt de către instanța de apel la judecarea cauzei, care ar duce la casarea decizie.

Instanța de recurs menționează că, după cum rezultă din partea descriptivă a deciziei, instanța de apel analizând decizia Consiliului orașenesc Căușeni nr. 14/9 din 21 decembrie 2006, contractul individual de muncă din 01 martie 2006 încheiat cu primarul orașului Căușeni A. Zaremba și decizia Consiliului orașenesc Căușeni nr.5/2 din 22.06.2005, cu certitudine a constatat că Noroșian Maria, la data comiterii faptei constatate, exercita funcția de șef interimar al Î.M. „Amenajare și Salubritate Căușeni”, fiind, în conformitate cu art.123 alin.(2) Cod penal, persoană publică.

Respectiv, sa constatat că potrivit statutului Î.M. „Salubritate și Amenajare Căușeni”, aprobat prin Decizia Consiliului orașenesc Căușeni nr. 3/4 din 12.08.2003, înregistrat la Camera înregistrării de Stat pe lângă Departamentul Documentare și Tehnologii Informaționale a Republicii Moldova cu nr. 1004608000685 din 23.02.2004, în coroborare cu răspunsul șefului Î.M. „Salubritate și Amenajare Căușeni” Baltag E. cu nr. 89 din 23.06.2015, rezultă că la balanța ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni” nu se aflau pilonii și sistemul de iluminat stradal din str. Calea Brezoarei și str. Păcii din or. Căușeni, însă energia electrică folosită pentru iluminatul stradal a fost achitată de Primăria orașului Căușeni, totodată, nu rezultă că Î.M. „Salubritate și Amenajare Căușeni” are în sarcinile sale gestionarea și reparația sistemelor de iluminare stradală.

Mai mult, sa constatat din declarațiile martorului Ochișan S., care, în iunie 2011 activa în funcție de contabilă șef a ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni”, că sistemul de iluminare stradală era la balanța Primăriei orașului Căușeni.

Din materialele dosarului cu certitudine sa constatat că contrar prevederilor Legii privind achizițiile publice nr. 96-XVI din 13.04.2007 și a Hotărârilor Guvernului adoptate în baza acestei legi, inculpata Noroșian Maria, în lipsa deciziei Consiliului orașenesc Căușeni ce i-ar permite efectuarea acestei operațiuni din numele administrației publice locale, neavând la balanța întreprinderii sistemul de iluminare stradală și nici ca gen de activitate conform statutului ca deservire a iluminatului stradal din orașul Căușeni, neefectuând o licitație, neavând surse financiare alocate din buget în acest scop, a încheiat cu întreprinderea SRL „LumGrupMaș” contractul nr. 1 din 27 aprilie 2011 de achiziții de mărfuri și servicii pentru efectuarea lucrărilor de renovare a sistemului de iluminare stradală pe străzile Calea Brezoi și Păcii din orașul Căușeni, fapt confirmat prin contractul nr.1 din 27.04.2011.

Totodată, instanța de recurs reține că, Noroșian Maria în luna iunie a anului 2011, a recepționat de la SRL „LumGrupMaș”, prin procesele - verbale de recepție, lucrările executate, livrate și montate și lucrările ce au fost efectuate de agentul economic, ultimul prezentând și facturile fiscale XXXX din 16 iunie 2011 cu indicarea valorii mărfurilor și serviciilor prestate cu TVA în sumă de 35683,56 lei și factura fiscală XXXX din 16 iunie 2011 cu indicarea valorii mărfurilor și serviciilor prestate cu TVA în sumă de 84360,40 lei.

Instanța de recurs conchide că sunt nefondate concluziile primei instanțe, precum că, prin acțiunile sale, inculpata nu a cauzat nici un prejudiciu Î.M. „Salubritate și Amenajare Căușeni”, or, potrivit hotărârii Judecătoriei Căușeni din 11 iunie 2013, rezultă că a fost admisă acțiunea S.R.L. „LumGrupMaș” privind încasarea de la Î.M. „Salubritate și Amenajare Căușeni” a datoriei în sumă de 119998,96 lei, prin hotărârea respectivă, s-a constatat faptul că între Î.M. „Salubritate și Amenajare Căușeni” și S.R.L. „LumGrupMaș” au existat relații contractuale, fapt, care a generat blocarea conturilor Î.M. „Salubritate și Amenajare Căușeni” cu ulterioara încasarea acestor bani, cât și a cheltuielilor de executare aferente.

Instanța de recurs atestă că prima instanță eronat a concluzionat că în cazul în care suma de 119998,96 lei a fost restituită S.R.L. „LumGrupMaș”, în baza unei hotărâri judecătorești, nu rezultă prejudicierea întreprinderii Î.M. „Salubritate și Amenajare Căușeni”, inclusiv și angajaților salariați. Blocarea conturilor Î.M. „Salubritate și Amenajare Căușeni” se datorează faptului că banii pentru

efectuarea lucrărilor, pentru care Maria Noroșian a încheiat contracte cu S.R.L. „LumGrupMaș”, nu au fost alocați din bugetul administrației publice locale în anul 2011.

Colegiul penal reține că urmare a acțiunilor ilegale ale lui Noroșian Maria ce au condus la blocarea conturilor Î.M. „Salubrizare și Amenajare Căușeni”, a intervenit neachitarea salariilor angajaților, astfel fiind cauzate daune în proporții considerabile intereselor ocrotite prin lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Prin urmare, Colegiul penal reține, că instanța de apel întemeiat a ajuns la concluzia că este dovedită vinovăția inculpatei în săvârșirea faptei criminale constatate, dat fiind că s-a constatat că aceasta, fiind persoană publică, a săvârșit acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, aceasta cauzând daune considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

În acest sens Colegiul atestă, că temeiul invocat de recurent cu referire că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii, se combate prin materialele cauzei și nu se semnalizează în esență presupusa eroare de drept, astfel încât, hotărârea atacată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. Prin urmare, în cauză, semnele faptei prejudiciabile coincid cu semnele componenței infracțiunii prevăzute de norma juridică-penală, fapta reținută în seama inculpatei poartă un caracter definit și cert.

Aprecierea probelor ține de soluționarea fondului cauzei de către instanțele de fond și de apel și nu poate constitui temei pentru recurs, cu excepția cazurilor, când instanțele menționate, la aprecierea probelor, au admis încălcarea anumitor prevederi ale legii procesuale penale, ce a condiționat comiterea unor erori grave de drept, iar dezacordul unei părți cu aprecierea probelor de către instanțe nu echivalează cu o eroare ce ar da temei de casare a unei hotărâri de condamnare sau de achitare.

Temeiuri de a pune la îndoială legalitatea și veridicitatea acestor probe nu s-au stabilit de către instanța de recurs.

Colegiul penal subliniază că, potrivit jurisprudenței CtEDO nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de instanțele inferioare. Or, în cazul în care acestea și-au motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției acestor instanțe (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei din 21.01.1999, Helle c. Finlandei din 19.12.1997*).

Colegiul penal conchide că instanța de apel recunoscând-o vinovată pe Noroșian Maria, corect a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept, respectând prevederile art.art.414-417 Cod de procedură penală, principiul contradictorialității în procesul penal, precum și ținând cont de dispozițiile art.6 din Convenție, și anume că, după o hotărâre de achitare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare, bazându-se exclusiv pe dosarul din prima instanță, întemeiat concluzionând asupra vinovăției acesteia în baza art.328 alin.(1) Cod penal, bazându-și soluția pe probele legal administrate și verificate în ședința de judecată a instanței de apel, indicând că probele prezentate în probarea învinuirii și-au găsit confirmare în ședința de judecată.

Reieșind din considerentele expuse supra, Colegiul penal atestă că instanța de apel la judecarea cauzei în ordine de apel nu a comis erorile de drept invocate în recursul apărării, care ar genera casarea deciziei adoptate în sensul invocat, fapt ce impune respingerea, ca inadmisibil a recursului ordinar declarat de către avocatul Țepordei Ghenadie în numele inculpatei.

9. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Țepordei Ghenadie în numele inculpatei Noroșian Maria, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2018, în cauză penală privind-o pe *Noroșian Maria xxxx*, cu menținerea deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 21 martie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cozac

Victor Boico

O p i n i e s e p a r a t ă
a judecătorilor Vladimir Timofti și Anatolie Țurcan

Conform art.art.339 alin (7), 340 alin.(3) Cod de procedură penală
în cauza penală privind-o pe Noroșian Maria.

Prin sentința Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 24.01.2018:

Noroșian Maria Matvei, au fost achitată pe art.328 alin.(1) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată de ÎM „Salubritate și Amenajare Căușeni” cu privire la încasarea prejudiciului de 37 000 lei a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 februarie 2018, a fost casată sentința primei instanțe, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, prin care: a fost încetat procesul penal privind tragerea la răspundere în baza art.328 alin.(1) Cod penal a inculpatei Noroșian Maria din motivul că a intervenit prescripția răspunderii penale; a fost admisă în principiu acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 19 februarie 2018, a fost respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocat în numele inculpatei Noroșian Maria, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2018.

La soluționarea cauzei penale asupra recursului ordinar în cauză, expunem opinia separată reieșind din următoarele considerente.

Considerăm că instanța de apel insuficient de argumentat a dispus casarea sentinței și contrar prevederilor art.art.101, 414 Cod de procedură penală, nu a dat aprecierea fiecărei probe administrate – în susținerea învinuirii înaintate, dar și nu s-a expus asupra tuturor argumentelor, care au fost puse la baza sentinței de achitare.

În acest sens, în *concluziile sale, instanța de apel (pct.25.3 din decizie)*, sa limitat doar la afirmația de ordin general - că ... prima instanță greșit a apreciat probele administrate, însă nicidecum nu a desfășurat motivele concrete pe care s-ar baza noua apreciere a probelor respective, mai mult, nu este arătat în ce anume constă aprecierea greșită a probelor, din partea primei instanțe.

La fel, instanța de apel, contrar prevederilor art.414 alin.(5) Cod de procedură penală, nu a dat o apreciere argumentelor părții apărării, în partea ce ține de nerespectarea exigențelor art.6 CțEDO, ce țin de asigurarea unui proces echitabil.

Prin aprecierea circumstanțelor cauzei dată cu caracter de presupunere, instanța de apel nu doar că a înfăptuit superficial și incomplet actul de justiție, dar și a admis ca persoana inculpată să fie lipsită de posibilitatea de a-și apăra efectiv interesele, astfel, afectându-se temeinicia soluției adoptate, or, concluziile despre existența faptei infracțiunii, dovedirea vinovăției persoanei puse sub învinuire, în mod imperativ trebuie să fie bazată pe norme legale și o argumentare clară.

Pentru aceste motive am considerat că, în speță, ar fi corectă doar soluția de admitere a recursului ordinar declarat, cu casarea totală a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2018 și **remiterea cauzei la rejudecare** în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Judecători

Vladimir Timofti

Anatolie Țurcan